

Universiteit
Leiden
The Netherlands

A European Ministry of Finance? Charting and testing the national constitutional limits to EU fiscal integration

Behre, F.

Citation

Behre, F. (2021, October 21). *A European Ministry of Finance?: Charting and testing the national constitutional limits to EU fiscal integration*. Meijers-reeks. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3220830>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3220830>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting (Dutch summary)

EEN EUROPEES MINISTERIE VAN FINANCIËN?

Het in kaart brengen en testen van nationale constitutionele grenzen aan fiscale integratie in de EU

De eurocrisis heeft de structurele weeffouten in de euro pijnlijk blootgelegd. Deze tekortkomingen staan momenteel opnieuw in de schijnwerpers door de economische gevolgen van COVID-19. Inmiddels wordt daarom algemeen erkend dat enige vorm van fiscale integratie van de EU noodzakelijk is om deze structurele weeffouten te verhelpen en een stabiele euro tot stand te brengen. Fiscale integratie in de EU botst echter op tegen de grenzen van nationaal constitutioneel recht. Fiscale en budgettaire bevoegdheden zijn immers van essentieel belang voor nationale soevereiniteit, democratie en politiek. Nationaal constitutioneel recht stelt daarom, logischerwijs, harde grenzen aan het afstaan van fiscale, budgettaire of economische bevoegdheden aan de EU. Het resultaat is een gevaarlijke patstelling: enerzijds lijkt effectieve fiscale integratie in de EU noodzakelijk om de gemeenschappelijke munt te stabiliseren, en een nog veel kostbaardere crisis te voorkomen. Anderzijds lijkt fiscale integratie in de EU juridisch onmogelijk gezien de grenzen die nationale grondwettelijke stelsels opleggen, en de noodzaak om nationale democratie en soevereiniteit te respecteren.

Geconfronteerd met deze schijnbare patstelling brengt dit proefschrift de beschikbare nationale constitutionele ruimte voor fiscale integratie in de EU in kaart. Deel I vergelijkt een selectie van nationale constitutionele beperkingen die grenzen stellen aan fiscale integratie in de EU. Hiermee wordt onderzocht welke grenzen de constituties van verschillende lidstaten stellen aan fiscale integratie, en of zij dit op dezelfde manier of op verschillende manieren doen. Op basis van deze vergelijking worden vervolgens de belangrijkste constitutionele grenzen aan fiscale integratie in de EU geïdentificeerd. Daarnaast worden verschillende constitutionele “best practices” geïdentificeerd. Dit zijn juridische concepten en constructen die zijn gecreëerd om afdoende constitutionele ruimte voor EU-integratie te behouden, zonder het streven naar begrenzing op te geven. Vervolgens wordt gekeken of deze “best practices” ook vertaald kunnen worden naar andere constitutionele systemen in de EU. Deel I stelt daarmee vast wat de huidige juridische ruimte voor fiscale integratie in de EU is, en in welke mate meer ruimte gecreëerd kan worden door toepassing van consti-

tutionele “*best practises*”, zonder de kern van nationale constituties te ondermijnen.

In deel II wordt vervolgens gekeken of de meest gezaghebbende hervormingsvoorstellen voor fiscale integratie in de EU haalbaar zijn binnen de beschikbare constitutionele ruimte. Met andere woorden, zijn de voorstellen die nu op tafel liggen juridisch haalbaar? En omgekeerd, welke vorm van fiscale integratie is maximaal haalbaar binnen de beschikbare nationale constitutionele ruimte?

Op basis van deze analyse toont dit proefschrift aan dat er belangrijke en vergaande nationale constitutionele beperkingen zijn aan fiscale integratie in de EU. Tegelijkertijd is er wel degelijk juridische ruimte en kan, zelfs in de meest rigide nationale constitutionele systemen, ruimte gevonden en gecreëerd worden voor een zekere mate van fiscale integratie, mits deze goed ontworpen wordt. Om de spanning tussen fiscale integratie en nationaal constitutioneel recht verder te reduceren, zonder daarbij nationale constitutionele kernwaarden op te geven, introduceert het proefschrift twee concrete voorstellen. Ten eerste wordt voorgesteld om de expliciete en impliciete voordelen die voortvloeien uit fiscale integratie te integreren in de nationale constitutionele beoordeling van integratie. Hiermee wordt de heersende staats- of bevoegdheden-centrische interpretatie van nationale soevereiniteit en democratie gemoderniseerd, zodat deze beter aansluit bij de daadwerkelijke belangen van lidstaten en hun burgers. Ten tweede stelt dit proefschrift voor om de huidige voorstellen voor EU fiscale integratie beter aan te passen aan de grenzen die inherent voortvloeien uit de aard en inhoud van de verschillende nationale constituties en de gegronde zorgen van verschillende constitutionele hoven die over deze constituties waken. Deze aanpassingen kunnen op een constructieve wijze rekening houden met deze nationale constitutionele beperkingen en fiscale integratie zo vormgeven dat ze meegaan met en ruimte laten aan het nationale constitutionele debat. Uiteindelijk kunnen deze twee voorstellen de schijnbare patstelling tussen de noodzaak van EU fiscale integratie en het respecteren van nationale grondwettelijke grenzen helpen doorbreken.